

## Zelena prognoza za 30.7.2019. - O ZELENOJ POVRTNOJ STENICI

### ZELENA POVRTNA STENICA (*Nezara viridula*)

SA GLOBALNIM KLIMATSKIM PROMENAMA DOŠLO JE DO POJAVE NOVIH ŠTETNIH VRSTA U POLJOPRIVREDI, KAKO ŠIROM SVETA TAKO I NA NAŠIM PROSTORIMA. ZELENA POVRTNA STENICA JE KOD NAS PRVI PUT UOČENA 2007 GODINE I OD TADA JE PRIMETNA NJENA PROGRESIJA. U POSLEDNJIH NEKOLIKO GODINA REDOVNO SE REGISTRUJE U USEVIMA PAPIRIKE, PARADAJZA, BORANIJE, SOJE, KUKURUZA I U ZASADIMA VOĆA I VINOVE LOZE. ZA SADA JE NJENO PRISUSTVO UGLAVNOM VEZANO ZA BAŠTE I OKUĆNICE I ZA USEVE I ZASADE KOJI NISU U INTENZIVNOJ PROIZVODNJI. MEĐUTIM, OVA VRSTA IMA VELIKI POTENCIJAL DA POSTANE EKONOMSKI ZNAČAJNA ŠTETOČINA VELIKOG BROJA GAJENIH BILJAKA KOD NAS.



SLIKA 1. ODRASLA JEDINKA NA PLODU JABUKE

ŠTETE PRIČINJAVAJU LARVE I ODRASLE JEDINKE KOJE BUŠE BILJNO TKIVO I SISAJU SOKOVE.

U USEVIMA PAPIRIKE I PARADAJZA GDE NAPADAJU PLODOVE, DOLAZI DO PREVREMENOG SAZREVANJA PLODOVA, SMANJUJE SE VELIČINA I TEŽINA PLODA, NA POKOŽICI PLODA SE JAVLJAJU CRVENKASTO-ŽUTE MRLJE, U UNUTRAŠNJOSTI PLODA SE JAVLJAJU GRUDVICE A POGORŠAVA SE I UKUS PLODA. TAKVI PLODOVI GUBE TRŽIŠNU VREDNOST.



SLIKA 2. LARVE NA PLODU PARADAJZA



SLIKA 3. ŠTETE NA PLODU PARADAJZA



SLIKA 4. ŠTETE NA PLODU PAPIRIKE

U USEVIMA GDE SE HRANI NA MAHUNAMA NAJVEĆE ŠTETE NASTAJU U PERIODU NALIVANJA SEMENA. SEME NA KOM SE ISHRANJUJE NE RASTE DO PUNE VELIČINE, SMEŽURANO JE I DEFORMISANO, A SMANJENA MU JE I KLIJAVOST.



SLIKA 5. LARVE NA MAHUNAMA SOJE

PREZIMLJAVAJU ODRASLE JEDINKE NA SKROVITIM MESTIMA, A ČESTO SKLONIŠTA TRAŽE I U STAMBENIM OBJEKTIMA. KADA SE UZNEMIRE LUČE NEPRIJATAN MIRIS PA SU VEOMA NEPOPULARNE KOD LJUDI.

POLAŽU BURETASTA JAJA U GRUPAMA, SA DONJE STRANE LISTOVA, NA GORNJIM DELOVIMA BILJKE DOMAĆINA. JAJA SU U POČETKU BELE BOJE A PRED SAMO PILJENJE DOBIJAJU NARANDŽASTU BOJU.



SLIKA 6. JAJA ZELENE POVRTNE STENICE

LARVE U SVOM RAZVOJU PROLAZE KROZ PET RAZVOJNIH STUPNJEVA. PRVI STUPANJ LARVE SE NE HRANI BILJNI TKIVOM I TE LARVE OSTAJU U GRUPI NA MESTU GDE SU SE ISPILELE. DRUGI STUPANJ LARVE POČINJE DA SE HRANI BILJNIM TKIVOM ALI TAKOĐE OSTAJU GRUPISANI.



SLIKA 7. MLAĐE LARVE NA SOJI

TREĆI, ČETVRTI I PETI STUPNJEVI LARVI SE POKREĆU DALJE OD MESTA PILJENJA I TAKO SE NAPAD ŠIRI.

U SUNČANA TOPLA JUTRA, ČETVRTI I PETI STADIJUM LARVI KAO I ODRASLE JEDINKE SE PREMEŠTAJU NA POVRŠINU USEVA DOMAĆINA.

KAKO SUNCE JAČE SIJA, STENICE SE VRAĆAJU U ZAKLON USEVA KREĆUĆI SE SA POVRŠINE BILJAKA NA NIŽE DELOVE BILJAKA PA I NA SAMO ZEMLJIŠTE.

OVO DNEVNO MIGRIRANJE JE VAŽNO IMATI U VIDU ZBOG MOMENTA SPROVOĐENJA MERA ZAŠTITE.



SLIKA 8. STARIJA LARVA ZELENE POVRTNE STENICE



SLIKA 9. ODRASLE JEDINKE NA PARADAJZU

#### **PREPORUKA**

U NAŠOJ ZEMLJI NEMA REGISTROVANIH INSEKTICIDA ZA OVU ŠTETNU VRSTU. MEĐUTIM, SISTEM PROGNOZE JE U PROTEKLIM NEKOLIKO GODINA SPROVODIO OGLEDE U CILJU SUZBIJANJA ZELENE POVRTNE STENICE I DOBRU EFIKASNOST ISPOLJIO JE INSEKTICID NA BAZI BIFENTRINA (TALSTAR 10 EC) U KONCENTRACIJI 0,05%. U USEVU PARADAJZA OVAJ INSEKTICID IMA KARENCU 7 DANA.

NA MANJIM PROIZVODNIM POVRŠINAMA, POGOTOVO POVRTARSKIH USEVA, MOGUĆE JE I RUČNO SAKUPLJATI JEDINKE I TIME SMANJITI ŠTETE.